

İnsan Hakları İzleme Örgütü, Mısır'daki katliamı ortaya çıkardı

İnsan Hakları İzleme Örgütü, Mısır'daki darbecilerin ülkede 1150 kişiyi sistematik bir şekilde öldürdüğünü açıkladı. Raporda, Adeviye Meydanı'nda 817 kişinin Mısırlı güvenlik güçleri tarafından öldürüldüğünü, bunun dünyada tek bir günde en fazla sayıda göstericinin öldürüldüğü katliamlarından biri olduğu vurgulandı.

KAHİRE (AA)

İnsan Hakları İzleme Örgütü, Mısır güvenlik güçlerini geçen yılki gösteriler sırasında bin 150 kişiyi sistematik biçimde öldürmekle suçladı ve işlenen cinayetlerin insanlık karşıtı suç kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini bildirdi.

Merkezi New York'ta bulunan örgütün İcra Direktörü Kenneth Roth, bir yıl süren araştırmalar sonucu yayımlanan raporda, Rabia'tül Adeviye Meydanı'ndaki gösteride 817 kişinin Mısırlı güvenlik güçleri tarafından öldürüldüğünü, bunun dünyada tek bir günde en fazla sayıda göstericinin öldürüldüğü katliamlarından biri olduğunu kaydetti.

Roth, "Bu olay, aşırı güç kullanımı ya da güvenlik güçlerinin eğitimsizliği ile açıklanamaz. Bu, Mısır hükümetinin en üst düzey yetkilileri tarafından planlanmış bir şiddet olayıdır. Söz konusu yetkililerin büyük kısmı hala Mısır'da iktidardadır ve yanıt bekleyen birçok soru vardır" dedi.

İnsan Hakları İzleme Örgütü, 195 sayfalık "Her şey Plana Uygun: Mısır'da Rabia Katliamı ve Kitlesele Gösterici Cinayetleri" adlı raporunda, Mısırlı polis ve askerlerin 5 Temmuz 2013 ve 17 Ağustos 2013 tarihleri arasındaki altı gösteride ülkenin seçilmiş ilk cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'nin 3 Temmuz'da ordu tarafından görevden alınmasına karşı çıkan göstericilere nasıl müdahale ettiğini ve toplam bin 150 kişinin öldürüldüğünü belgeledi.

Binlerce kişinin ölümünü öngören bir plana göre davranan güvenlik güçlerinin sadece Rabia'tül Adeviye Meydanı'nda en az 817, büyük olasılıkla da yaklaşık bin kişiyi öldürdüğüne işaret edilen

raporda, bazı göstericilerin ateşli silah kullandığının belirlendiği, ancak bunun çoğu barışçıl göstericilere karşı aşırı derecede orantısız ve önceden planlanmış ölümcül saldırıda bulunmayı hiçbir şekilde haklı çıkarmayacağı vurgulandı.

"Yaşanan şiddet olaylarının ardından emir veren yetkililer şöyle dursun, tek bir düşük rütbeli asker ya da polis memurunun bile sorumlu tutulmadığına" dikkat çekilen raporda, Mısırlı yetkililerin muhalifleri acımasızca bastırmaya devam ettiği kaydedildi. Raporda, "Mısır'da hala devam eden dokunulmazlıklar dikkate alındığında şiddet olayları ile ilgili uluslararası bir soruşturma başlatılması gerekmektedir" denildi.

Örgüt, insan hakları ihlallerini sona erdirmek için adım atana kadar Mısır'a askeri yardımı askıya alması için uluslararası topluma çağrıda bulundu.

- Cehennemden canlı yayın -

İnsan Hakları İzleme Örgütü, raporun hazırlanması sürecinde aralarında göstericiler, doktorlar, kent sakinleri ve bağımsız gazetecilerin de bulunduğu 200'den fazla görgü tanığı ile görüşmelerde bulunulduğunu, saldırılar sırasında ya da hemen sonrasında olay yerlerinin ziyaret edildiğini, kamu yetkilileri tarafından sunulan kanıtların incelendiğini ve saatler süren video kayıtlarının tarandığını söyledi.

Örgüt, olayları bir de yetkililerin ağzından duymak amacıyla ilgili bakanlıklara mektup gönderildiğini ancak hiçbir yanıt alınmadığını kaydetti.

Raporda, 3 Temmuz'dan 14 Ağustos'a kadar Mursi'nin görevden alınmasına karşı çıkmak için Rabia'tül Adeviye Meydanı'nda oturma eylemi düzenleyen, aralarında kadınlar ve çocukların da bulunduğu onbinlerce barışçıl göstericiye karşı operasyonun nasıl planlandığı ve uygulandığı da ayrıntılı biçimde aktarıldı.

Örgüt, meydana bulunanların sayısının tespit edilmesi için uydu görüntülerinin incelendiğini, örneğin 2 Ağustos akşamı meydana yaklaşık 85 bin kişinin bulunduğunu belirtti.

14 Ağustos'ta güvenlik güçlerinin meydanın her bir girişinden zırhlı personel taşıyıcılar, buldozerler, askerler ve keskin nişancılarla göstericilere saldırı düzenlendiği belirtilen raporda, "Güvenlik güçleri herhangi bir uyarıda bulunmadan kalabalığın üzerine ateş açmış ve 12 saat boyunca meydandan çıkışlara izin vermemiştir. Güvenlik güçleri geçici sağlık merkezlerine ateş açarken keskin nişancılar da sağlık merkezlerine girenlerle çıkanları hedef almıştır. 14 Ağustos akşamı meydanadaki sağlık merkezi ile cami büyük bir olasılıkla güvenlik güçleri tarafından ateşe verilmiştir" denildi.

Raporda, göstericiler arasında bulunan bir işadınının "Birden bire göz yaşartıcı gaz sıkmaya ve ateş etmeye başladılar. O kadar yoğundu ki anlatamam. Sanki gökten mermi yağıyordu. Önce gaz kokusu aldım sonra çevremde vurulan ve yere düşen insanlar gördüm. Kaç kişinin vurulduğunu bilmiyorum. Hiçbir uyarı yapılmadı. Cehennem gibiydi" şeklindeki ifadesine de yer verildi.

Sadece Rabia'tül Adeviye Meydanı'ndaki gösteride 817 kişinin öldürüldüğünün belgelendiğini açıklayan örgüt, kurtulan göstericiler ve insan hakları eylemcileri tarafından elde edilen kanıtların çok sayıda cesedin hastanelere ve morglara kaldırıldığını, bazı kişilerin de hala kayıp olduğunu

gösterdiğini kaydetti. Örgüt, ölenlerin kesin sayısının ve kimliklerinin belli olmadığını, meydana büyük olasılıkla bine yakın kişinin yaşamını yitirdiğine işaret etti.

- Savunma -

Mısır hükümet yetkililerinin, göstericilerden bazılarının ateş açması üzerine güvenlik güçlerinin güç kullandığını ileri sürdüğünü anımsatan İnsan Hakları İzleme Örgütü, saldırı başladıktan sonra güvenlik güçlerine taş ve molotof kokteyli atan yüzlerce gösterici olduğunu, birkaç kişinin de polise ateş açtığının belirlendiğini söyledi.

Meydandaki olaylarda sekiz polis memurunun öldüğüne dair Adli Tıp Kurumu açıklamalarına da yer verilen raporda, İçişleri Bakanı Muhammed İbrahim'in 14 Ağustos'ta göstericilerin dağıtılmasının ardından meydana 15 silah bulunduğunu söylediği kaydedildi ve "Eğer bu sayı doğruysa bu sadece birkaç göstericinin silahlı olduğunu gösterir ve polisin yüzlerce silahsız göstericiyi öldürdüğünü gösteren kanıtları doğrular" denildi.

Mısırlı yetkililerin oturma eyleminin kentte günlük yaşamı felce uğrattığı ve göstericilerin siyasi muhalifleri taciz ettiği bir "tahrik ve terörizm" ortamının yaratıldığını ileri sürerek yaşananları haklı çıkarmaya çalıştığına dikkat çekilen raporda, "817 ya da daha fazla göstericinin öldürülmesi, kent sakinleri ve güvenlik personeline karşı olası bir tehditle karşılaştırıldığında açık bir biçimde orantısızdır" denildi.

Hükümetin oturma eyleminin yapıldığı alanda güvenliğin sağlanmasına hakkı olduğuna ancak müdahale sırasında ölü yaralı sayısını azaltması için hiçbir önlemin alınmadığına işaret eden örgüt, "Ölümcül güç, ancak yaşamı tehdit eden bir durumda kullanılabilir. Rabia'tül Adeviye Meydanı'nda böyle bir durum olmadığı açıktır" denildi.

Katliamdaki rollerinin araştırılması gereken, emir komuta zincirinin en tepesindeki isimlerden bazılarının belirlendiğine dikkat çekilen raporda, bunlar arasında İçişleri Bakanı İbrahim, dönemin savunma bakanı ve halihazırda Cumhurbaşkanı Abdulfettah es-Sisi, Özel Kuvvetler Komutanı ve göstericileri dağıtma operasyonunun başındaki Medhat Menşay'ın da bulunduğu kaydedildi.

Örgüt, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi'ne Mısır'da 30 Haziran 2013'ten bu yana güvenlik güçleri tarafından öldürülen göstericilerle ilgili soruşturma düzenlemesi için uluslararası komisyon kurması çağrısında bulundu.

Mısır hükümetinin insan hakları ihlallerini hasıraltı etme ve tarihi yeniden yazma çabalarının geçen yıl Rabia'tül Adeviye Meydanı'nda yaşananları silemeyeceğini vurgulayan örgüt yetkilisi Roth, "Mısır'ın söz konusu suçları soruşturmadaki başarısızlığı dikkate alındığında uluslararası toplumun eyleme geçmesinin zamanı gelmiştir. Rabia katliamı, Mısır üzerine gölge düşürmeye devam ediyor. Tarihteki bu kanlı lekeyi kabul etmeden Mısır'ın ileri gitmesi mümkün değildir" dedi.

Roth ve Ortadoğu ve Afrika Bölgesi Direktörü Sarah Leah Whitson, iki gün önce raporu açıklamak için Kahire'ye gitmiş ancak ülkeye girişlerine izin verilmemişti. Roth, "Mısır'a üzerinde dikkatle durmayı hak eden ciddi bir konuda ciddi bir raporu yayımlamak için geldik. Mısır yetkilileri, mesaj getirenlerin Mısır'a

girmesini engellemek yerine elde ettiğimiz sonuçları ve önerilerimizi dikkate almalı ve yapıcı şekilde karşılık vermeli" demişti.

İnsan Hakları İzleme Örgütü, ülkede kötüleşen güvenlik şartları ve siyasi ortam nedeniyle Kahire'deki ofisini şubat ayında kapatmıştı.

Kaynak: <http://haber.stargazete.com/dunya/insan-haklari-izleme-orgutu-misirdaki-katliami-ortaya-cikardi/haber-924677>